

Зміст

Подяка 9

Розділ 1

Жінка на вулиці 13

Розділ 2

Пустеля 18

Розділ 3

Велч 186

Розділ 4

Нью-Йорк 354

Розділ 5

День подяки 409

Про автора 415

Темрява — шлях, а світло — місце,
Небеса, яких не було
І не буде ніколи, — завжди істина.

Ділан Томас, «Вірш на його день народження»

ЖІНКА НА ВУЛИЦІ

Я СИДІЛА в таксі, переймаючись, чи не надто вирядилася для сьогоднішнього вечора, коли побачила крізь вікно свою маму. Вона копирсалася у сміттевому баку. Місто щойно огорнула темрява. Поривчастий березневий вітер здіймав клуби пари, які виривалися з люків, а вулицею поспішали перехожі, піднявши коміри верхнього одягу. Я застрягла в заторі за два квартали від місця вечірки, на яку прямувала.

Мама стояла за чотири з половиною метри від мене. На її плечах було нав'язане якесь ганчір'я, що, напевно, мало вберегти від весняного холоду. Вона рилася у смітті, а в ногах грався її пес — чорно-білий метис тер'єра. Мамині рухи були добре мені знайомі — те, як вона нахиляє голову й вип'ячує нижню губу, вивчаючи потенційно вартісні предмети, видобуті з бака, те, як із дитячим захватом округлюються її очі при знахідці того, що їй подобається. В її довгому, скуйовдженому волоссі пробиваються сиві пасма, очі глибоко запали, та все одно я бачу в ній маму зі свого дитинства — ту, яка стрибала зі скель у воду ластівкою, малювала посеред пустелі й читала вголос Шекспіра. В неї досі були високі виразні вилиці, але від усіх тих зимових і літніх днів, проведених на вулиці, шкіра обвітрилася й почервоніла. Мабуть,

для перехожих вона нічим не вирізнялася від тисяч безхатченків Нью-Йорка.

Минули місяці, відколи я бачила маму. Коли вона підняла погляд, мене охопила паніка. Я боялася, що вона помітить мене й вигукне моє ім'я, нам трапиться хтось із запрошених на ту саму вечірку, мама розповість про себе — і мою таємницю буде розкрито.

Я зісковзнула на край сидіння й попросила водія розвернутися й відвезти мене додому, на Парк-авеню.

Таксі зупинилося прямо перед моїм будинком, консьєрж притримав для мене двері, а ліфтер доставив на потрібний поверх. Чоловік затримувався на роботі, як бувало майже щовечора, тож у квартирі панувала тиша, яку порушував хіба що цокіт моїх підборів по паркету. Я ще була приголомшена тим, що побачила маму, несподіваністю зустрічі, виглядом її радісного копирсання у сміттевому баку. Сподіваючись, що музика мене заспокоїть, я увімкнула Вівальді.

Я роззирнулася навкруги. В кімнаті були вази із бронзи та срібла початку ХХ століття, старі книги з потертими шкіряними корінцями, які я купувала на блошиних ринках, мапи георгіанської епохи, вставлені в рамки, персидські килимки, м'яке шкіряне крісло, в якому я любила розслаблятися наприкінці дня. Я намагалася облаштувати тут домівку для себе, перетворити цю квартиру на місце, де могла жити людина, якою я хотіла б бути. Але насолоджуватися квартирою повсякчас заважали тривожні образи мами з татом, які туляться одне до одного, сидячи десь на тротуарі. Я хвилювалася за них, але й соромилася їх. Мені було соромно й за себе: за те, що я ношу перли й живу на

Парк-авеню, коли мої батьки шукають, де їм зігрітися і що поїсти.

Що я могла зробити? Я намагалася допомогти їм безліч разів, але тато завжди твердо казав, що їм нічого не треба, натомість мама прохала про якісь дурниці на кшталт флакона парфумів із розпилювачем або картки у фітнес-центр. Вони говорили, що живуть так, як хочуть.

Після того як я втиснулася в сидіння таксі, ховаючись від мами, я зненавиділа себе — зненавиділа свій антикваріат, свій одяг, свою квартиру. Я повинна була щось удіяти, тож я зателефонувала маминій подрузі й залишила повідомлення на автовідповідач. Це був наш спосіб зв'язку. Мама завжди телефонувала через кілька днів після мого повідомлення, але її голос був таким безтурботним, а інтонація такою невимушеною, наче ми тільки вчора разом обідали. Я сказала, що хочу зустрітися, і запропонувала прийти до мене, але вона забажала піти до ресторану. Мама обожнювала їсти в закладах, тож ми домовилися пообідати в її улюбленому китайському ресторанчику.

Коли я прийшла, мама вже сиділа, вивчаючи меню. Було видно, що вона намагалася причепуритися. На ній був мішкуватий сірий светр лише з кількома не дуже помітними плямами й чорні шкіряні чоловічі туфлі. Вона вмила обличчя, але шия та скроні залишилися брудними.

Побачивши мене, мама енергійно помахала рукою. «От і моя дівчинка!» — скрикнула вона. Я чмокнула її у щоку. Вона згребла зі столу у свою сумочку всі пакетики із соєвим соусом до качки та міцною гірчицею. А потім висипала туди ж суху локшину із дерев'яної

миски. «Невеличкий перекус на потім», — пояснила вона.

Ми зробили замовлення. Мама забажала асорті з морепродуктів. «Ти ж знаєш, як я люблю ці морепродукти», — сказала вона.

Мама почала говорити про Пікассо. Вона подивилася ретроспективу його робіт і дійшла висновку, що він надто переоцінений. На її думку, роботи в стилі кубізму занадто хитромудрі. Після «рожевого періоду» Пікассо так і не написав нічого путящого.

— Я хвилююся за тебе, — мовила я. — Що я можу зробити, аби допомогти тобі?

Усмішка на її обличчі згасла.

— Чому ти думаєш, що мені потрібна допомога?

— Я не багата, — промовила я. — Але гроші є. Скажи, що тобі потрібно.

Вона замислилася на мить, а тоді сказала:

— Може, я спробувала б електроепіляцію.

— Говори серйозно.

— Я серйозно. Якщо жінка має гарний вигляд, вона й почуввається добре.

— Ну досить, мамо, — я відчула, як у мене зводять плечі. Під час цих розмов так ставалося завжди. — Я маю на увазі щось таке, що допомогло б тобі змінити своє життя, змінити його на ліпше.

— Ти хочеш допомогти мені змінити моє життя? — запитала мама. — В мене все гаразд. Допомога потрібна тобі. В тебе якась плутанина з цінностями.

— Мамо, кілька днів тому я бачила, як ти риєшся у смітті в Іст-Вілліджі.

— Ну що я можу сказати, люди в цій країні занадто марнотратні. Це мій спосіб повторного використан-

ня, — сказала вона і скуштувала асорті з морепродуктів. — Чому ти не привіталася?

— Мамо, мені стало дуже соромно. Я сховалася.

Вона тицьнула в мій бік китайськими паличками.

— От бачиш! — промовила вона. — Ось воно. Про це я й кажу. Тебе дуже легко збентежити. Ми з твоїм батьком такі, як є. Прийми це.

— А що мені розповідати про своїх батьків людям?

— Кажи правду, — відповіла мама. — Це досить легко.

ПУСТЕЛЯ

Я ГОРІЛА.

Це мій найперший спогад. Мені було три роки, і ми жили у трейлер-парку в містечку на півдні штату Аризона, назви якого я не знала. Я стояла на стільці навпроти кухонної плити. На мені була рожева сукня, яку мені купила бабуся. Рожевий був моїм улюбленим кольором. Нижня частина сукні стояла сторчма, наче балетна пачка. Мені подобалося крутитися в ній перед дзеркалом, бо я нагадувала собі балерину. Але того разу в цій сукні я варила сосиски, спостерігаючи, як вони набухають у киплячій воді у світлі передобіднього сонця, яке проникало до трейлера через маленьке віконечко кухонної зони.

Я чула, як у кімнаті поруч співає мама, малюючи одну зі своїх картин. За мною наглядала Жужу, наша чорна дворняжка. Я наколола сосиску виделкою, нахилилася й запропонувала їй. Сосиска була гарячою, тож Жужу стала обережно її полизувати. Коли я випрямилася і знову почала помішувати сосиски, то відчула на правому боці якийсь жар. Обернувшись, аби подивитися, що там, я побачила, що загорілася сукня. Заклякши від страху, я дивилася, як жовто-білі вогники прокладають нерівну коричневу борозну, рухаючись угору подолом моєї рожевої сукенки,

і добираються до живота. Враз полум'я підстрибнуло й сягнуло обличчя.

Я закричала. Я відчула запах смаленого й почула моторошне потріскування — вогонь обпалив моє волосся й вії. Жужу гавкала. Я знову закричала.

До кухні вбігла мама.

— Мамусю, допоможи! — завищала я. Я досі стояла на стільці, плескаючи по вогню виделкою, якою помішувала сосиски.

Мама вибігла з кухні, а потім повернулася з однією з ковдр із крамниці, де розпродували залишки майна з армійських складів. Я ненавиділа ті ковдри, бо вони були шерстяними й дуже кусючими. Мама обгорнула мене ковдрою, щоб загасити вогонь. Тата тоді вдома не було, він поїхав кудись машиною, тож мама схопила мене й мого молодшого брата Браяна і чимдуж побігла до сусіднього трейлера. Сусідка саме вивішувала прання на мотузку. В роті в неї були прищепки. Мама незвично спокійним тоном пояснила, що сталося, і чемно попросила відвезти нас до лікарні. Жінка кинула свої прищепки і прання, де стояла, у грязюку, і, не вимовивши жодного слова, побігла до машини.

У лікарні медсестри вклали мене на каталку. Відрізаючи блискучими ножицями залишки моєї розкішної рожевої сукні, вони перемовлялися стурбованим шепотом. Тоді підняли мене, переклали на велике металеве ліжко, завалене кубиками льоду, і розклали трохи льоду по моєму тілу. Лікар із сивим волоссям і в окулярах у чорній оправі вивів мою маму з палати. Коли вони вийшли, я почула, як він говорить, що стан дуже важкий. Медсестри залишилися в палаті, схилилися наді